

BRANDKÅRS-

Nr 11

62
44 ÅRG.

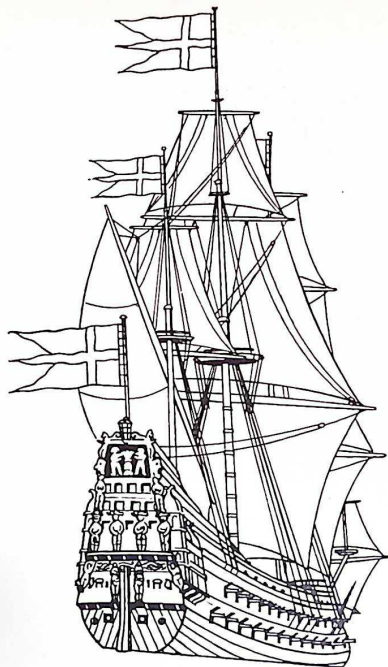
tidskrift

UR INNEHÅLLET:

Prov, rön och forskningsresultat inom skumområdet	273	Nytt från Byggnadsfronten	287
Den nya brandlagstiftningen	279	Åtgärder vid oljehaveri	289
		Den nya oljeförordningen	291

Rosersbergs slott, nu civilförsvarers högborg.

Aldrig förr har ett så gammalt
skepp skyddats mot brand av
en så modern slang

**Slangen som
ger dubbel
trygghet**

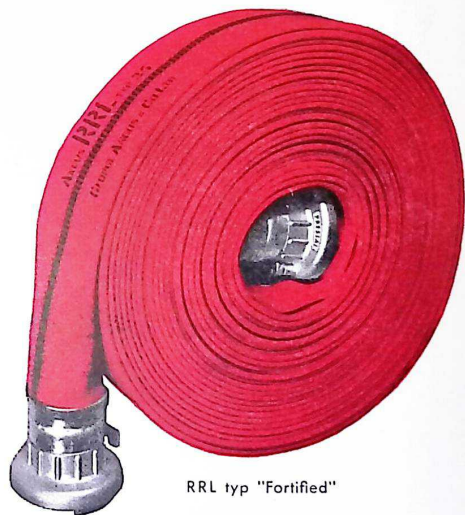
Angus

RRL
REINFORCED RUBBER LINED

WASA

åter trygg i hamn efter
en legendarisk bärgning

RRL typ "Fortified"

Kulturskatter av detta slag –
oskattbara och oersättliga –
kräver all den vård och allt det
skydd som modern vetenskap
och teknik kan skänka.

Brandskyddet är icke för-
summat.

Som en viktig del av utrust-
ningen för detta ändamål in-
går **ANGUS "RRL"** – brand-
slangen som bevisat sin på-
litlighet och nu användes i
alltjämt ökad omfattning i alla
delar av världen.

ANGUS-REDDAWAY COMPANY
AKTIEBOLAG

KRYSSARVÄGEN 17 • NÄSBYPARK • Tel. 010/56 21 30 (Vxl)

Nr 11 1962

44 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C • TELEFON 010/105025 • POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÄRS- *tidskrift*

Prov, rön och forskningsresultat inom skumområdet

(Forts)

I Sverige har man sedan åtskilliga år tillbaka utfört släckningsprov med därpå följande kontroll av skumtäckets värmebeständighet mot lokala bränder. Förfarandet bygger delvis på detaljer liknande dem, som användes av Clark och French.

Som brännbassäng användes ett plåtkar 1×2 m med 15 cm höga sidor och gavlar. Av ekonomiska skäl fyller i karet vanligen en mindre kvantitet vatten över vilken den brandfarliga oljan hålles. Vid användning av med vatten blandbara eller lösliga vätskor kan givetvis ej en botten av vatten komma ifråga.

En till fem minuter efter antändning av vätskan insättes släckningsangreppet med ett Baby-skumstrålrör antingen med fri stråle eller med tillkopplat begjutningsrör. Tiden för släckningen noteras och skumtäckets tjocklek uppmätes på flera ställen.

Med kännedom om skumstrålrörets skumkapacitet och efter branden kvarvarande skummängd kan ett kvalitetstal för skummet erhållas, vilket dock ej är direkt jämförbart med Clarks "figure of merit".

En å två minuter efter fullbordad släckning avlägsnas en del av skummet i karets mitt med en specialutformad, perforerad skyffel, så att en vätskeyta om en halv meters bredd kan friläggas från skum. Då denna fria vätskeyta befinner sig i karets mitt, begränsas den på båda sidor av skumfronter. Omedelbart efter

det att vätskeytan frilagts antändes den, samtidigt som stoppur igångsättes. Skumtäckets successiva avbränning studeras genom okulärbesiktning och fotografering med tidsintervaller, vilka anpassas efter förloppets snabbhet. Tiden noteras för total avbränning av skumtacket eller bestämda delar därav.

Denna senare del av provet är i princip ett ringavbränningsprov enligt Amsel med det undantaget, att vätskeytan ej är kall utan het efter den nyss avsläckta branden. Skumets värmebeständighet utsättes sålunda för avsevärda påfrestningar, då skummet dels blir upphettat under släckningsperioden, dels vilar på upphettad vätskebad och dels utsättes för flammor och strålningsvärme från branden på den frilagda vätskeytan.

I statens brandsinspektions meddelande 1961:14 rörande provningsbestämmelser för skumvätska rekommenderas en anordning för släckningsprov med skum byggd efter samma grundprincip, som den här omnämnda och i Sverige utnyttjade. Brännbassängens yta är fördubblad eller 2×2 m. För att åstadkomma en fri vätskeyta mitt i skumtacket efter verkställd släckning användes en 4-kantig plåtram om 500×500 mm.

Den första av senare tiders skumforskare, som genomförde systematiskt upplagda släckningsprov var Amsel. Han önskade nämligen prova de skumtyper, som han undersökt i sitt laboratorium under praktiska och verklighets-

betonade förhållanden. Amsel säger dock, att dessa släckningsförsök ej gav en entydig bild av de undersökta skumslagens släckningsförmåga på grund av tekniska ofullkomligheter. Skuminsatsen ($2,5 \text{ m}^3/\text{min}$) var för stor i förhållande till brandens omfattning. (Brännbasängens yta 7 m^2 .) Släckningstiden blev så kort, att stora mätfel ej kunde undvikas.

Tuve och Peterson har utfört en lång serie av släckningsprov för att utröna, hur skummets olika egenskaper inverkar på släckningsresultatet dels vid införing av skummet över vätskeytan genom begjutningsrör, dels genom botteninföring av skummet. I det senare fallet fick skummet fritt flyta upp genom vätskan (oljan).

Vid dessa prov användes så gott som uteslutande premium motorbrännolja med hög risk för återantändningar. Som bräntank tjänstgjorde ett vanligt oljefat med 575 mm diameter (yta 26 dm^2) och en höjd av 690 mm. Olja ifylldes till en höjd av 590 mm, alltså 100 mm från oljefatets överkant. För att skydda tanken från vind och yttre temperaturväxlingar omgavs den av ett eldfast skydd $2,5 \times 3 \text{ m}$ och med en höjd av 3,7 m.

Släckningsangreppet igångsattes efter 30 sek bränntid. Skummet framställdes i den speciella skumgenerator, som medger alstring av skum av varje önskad sammansättning och kvalitet. Släckningstiderna höll sig mellan 45 och 400 sekunder, men mätfelen kunde dock hållas inom rimliga värden.

Som alla släckningsförsök i miniatyrskala gav dessa prov ej någon bild av de svårigheter, som alltid uppstår vid bekämpandet av en verklig brand genom höga temperaturer och starka vinddrag. De båda forskarna var fullt medvetna härom, varför — parallellt med laboratorieproven — en rad släckningsförsök gjordes i stora oljecisterner med diametrar om 16,7 och 28,4 m. Värdet av laboratorieproven får dock ej underskattas.

Vid bearbetningen av resultaten från släckningsprov i laboratorier, från halv- eller fullskaleprov visar det sig vara ej endast önskvärt utan nödvändigt att ha skummets olika storheter och specifika egenskaper laboratiörmässigt fastställda. Av dessa är skumtal, vätskeutfällning och värmebeständighet relativt lätta att bestämma. Besvärligare är viskositeten särskilt på grund av, att skummet snabbt ändrar karaktär. Viskositeten är dock av så

stort värde vid bedömandet av skummets användbarhet, att sättet för dess bestämning kräver en närmare beskrivning.

Vetenskapligt definieras viskositeten på ett för icke specialister tungt och svårförståeligt sätt. Mera populärt kan begreppet förklaras på följande sätt: I en vätska (skum) tänker vi oss en tärning med *en* centimeters kanter. Mot en av tärningens sidoytor, som alltså är *en* kvcm, tänker vi oss en kraft insatt, vilken strävar att parallellförskjuta denna yta i förhållande till den motstående ytan med en hastighet av *en* centimeter per sekund. Storleken av denna kraft mätes i den vetenskapliga enheten *dyn* (en dyn svarar mot ungefär ett miligram) och ger ett utslag för viskositeten. Denna anger alltså ett värde på den inre friktionen, när ett "vätskeskikt" vill röra sig i förhållande till ett annat.

Den enhet, som siffermässigt uttrycker viskositeten, anges sålunda i dyn/cm^2 . För bestämning av viskositeten hos skum användes, som tidigare nämnts, såväl kul- som torsionsviskosimetrar.

Tuve och Peterson valde för sin del den Amselska kulviskosimetern trots att denna endast kunde utnyttjas för jämförelseprov mellan olika typer av skum. De motiverade sitt ställningstagande med, att roterande torsionsviskosimetrar av typerna Brookfield, Stormer och Mac-Michael ej lämpade sig för provning av skum, särskilt därför att den roterande skivan ej kom att arbeta i ett medium med konstant konsistens. Även om provningsresultaten ej kunde avläsas eller lätt omräknas i siffervärden mätta i dyn/cm^2 , fann de båda amerikanarna metoden värdefull och användbar.

Det har sedan länge varit känt, att viskositeten kan bestämmas genom att låta en kula falla genom det aktuella mediet. Beräkningen göres sedan med hjälp av Stokes ekvation. Emellertid visade det sig av flera skäl, att metoden var mindre lämplig vid provning av skum, bl a därför att skummet är ogenomskinligt. Vidare krävdes för tunnare resp tjockare skum kulor med olika diametrar.

Amsel lyckades genomföra provningen av vitt skilda skumtyper med en och samma dimension för kulan, men istället för att låta den falla genom skummet, drogs den upp med konstant hastighet. Den kraft, som härvid erfordrades, mättes med en känslig fjädevåg. Amsel använde ett primitivt sätt att draga

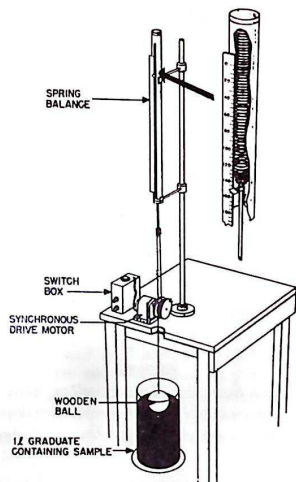

Bild 1. Kulviskosimeter konstruerad av Tuve och Peterson, Washington, med Amsels viskosimeter som förebild.

upp kulan genom skummet, nämligen för hand. Detta krävde viss träning, då kulan skulle röra sig med konstant hastighet.

Tuve och Peterson utnyttjade istället en elektrisk motor med konstant varvantal. (Bild 1.) En del andra avvikelser från den Amsels konstruktionen gjordes även, bl a minskades skumbehållarens diameter för att möjliggöra provning även av små skumkvantiteter framställda i laboratoriets speciella skumgenerator.

Teoretiskt skulle det vara möjligt att omräkna den på fjädrivvägen avlästa belastningen i gram till dyn/cm^2 eller annat måttvärde för viskositet. Detta visade sig dessvärre ej vara praktiskt genomförbart på grund av skummets plastiska natur.

Clark använder sig av en torsionsviskosimeter konstruerad av Penney och Blackman, vilken helt fyller önskemålet att ge exakta värden på skummets mekaniska hållfasthet eller skjuvspänning i dyn/cm^2 . (Bild 2.)

I en koppartråd med en diameter av 1,5 mm och en längd av 65 mm hänger en plåt av koppar med en höjd av 31,8 mm och en bredd av 30,8 mm. Godstjockleken är 4,5 mm. Koppartråden är fast förenad med en torsionswire av stål med en diameter av 0,51 mm och en längd av 496 mm. I en bägare av glas med

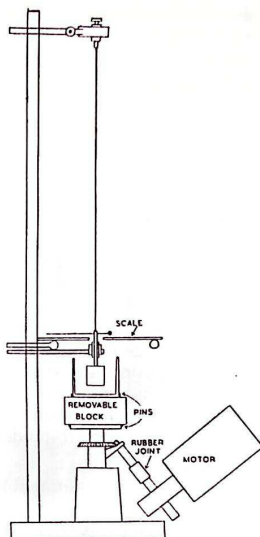

Bild 2. Torsionsviskosimeter konstruerad av Penney och Blackman utnyttjad av Clark vid Fire Research Board, England.

69 mm invändig diameter och ett djup av 65 mm ihålles skum. Denna bägare placeras på en skiva, som kan bringas att rotera, driven av en elektromotor via en konisk kugghjulsutväxling. Elektromotorns hastighet regleras av en potentiometer. Den normala rotationshastigheten för skivan är 8 r/min. Glasbägaren injusteras genom lämpligt mellanlägg mellan denna och skivan så att kopparplåten kommer på ett avstånd från bägarens botten av 15 mm. Vidare måste tillses, att kopparplåten hänger i bägarens centrum.

Det skum, som skall provas, bör vara endast en minut gammalt, när bägaren sättes i rotation.

Koppartråden, vid vilken kopparplåten är infästad, är lagrad i ett glaströr. Övan denna lagring finnes en gradskiva monterad och i fästet mellan koppartråd och torsionswire en visarenål, som anger vridningsvinkeln för denna torsionswire. Maximalutslaget av visarenålen ger skummets kritiska skjuvspänning. Med hjälp av wirens torsions-konstant kan den avlästa vridningsvinkeln omräknas till ett värde i dyn/cm^2 .

Efter maximalutslaget av visarenålen faller denna tillbaka till en mindre vridningsvinkel. På 90 s stabiliserar sig nålen och visar ett fast värde. Detta användes för fastställandet av den "fortlöpande" skjuvspän-

ningen i dyn/cm². Bestämningen av wirens torsionskonstant göres med hjälp av en oscillerande mässings-skiva (viktt 565 g).

Brookfield-viskosimetern är ofta förekommande i laboratorier och kan göras användbar även för provning av skum. Den utrustas då med en speciell torsionswire samt en rotor utförd som ett tandhjul. Detta "biter" bättre i skummet och tvingar ett skumskikt att följa med rotorn, när denna rör sig med given hastighet.

Det kan nu vara av intresse att se, hur olika forskare utnyttjat kännedomen om skummets speciella egenskaper och storheter.

Amsel strävade efter att få fram ett index för skum, som skulle ge möjlighet att värdera skummets släckningsförmåga, d v s erforderlig skummängd per tidsenhet och m² brandyta. För fastställande av detta index utnyttjar han provningsvärden enligt följande:

s = skumtalet

z = skjuvspänningen i gram (mätt med kulviskosimeter)

h = värmebeständigheten i sekunder (mätt i elektrisk ugn)

V = volymökningen i % (mätt i elektrisk ugn)

Index I = i + V, varvid

$i = \frac{h}{lg s \cdot z}$ Vid V = 0 blir alltså I = i.

Amsel verkställde ett stort antal ringavbränningsprov och gjorde därvid jämförande undersökningar mellan resultaten från dessa och uträknat skumindex för olika typer av skum. I samma brännstank, som användes för ringavbränningsproven (diam 3 m), kompletterade han undersökningarna med rena släckningsprov.

Amsel medverkade även i en serie om 15 släckningsprov i en stor cistern med 18,3 m diam. Genom bearbetning av de för släckning behövliga skuminsatserna och tiden härför har han kommit fram till en kurva ur vilken man med hjälp av hans skumindex kan fastställa för släckning erforderliga skummängder i liter per m² brandyta samt släckningstiden.

I kurvbladet (Bild 3) är inritade ett par horisontella, streckade linjer markerande den höjd, som rekommenderas för skumtäckets teoretiska tjocklek ävensom tiden för släckningsinsatsen. I förhållande till de värden, som kurvorna utvisar för luftskum resp kemiskt skum, innebar föreslagna normvärden

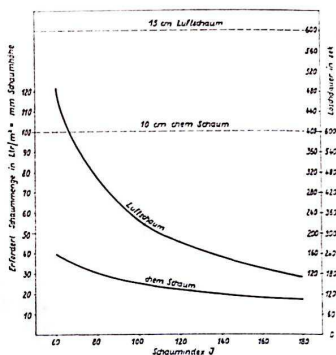

Bild 3. Kurva över förhållandet mellan Amsels skumindex och skummängd i l/m² cisternyta (= skumtäckets tjocklek i mm) samt släckningstiden vid brand i stor oljecistern.

en säkerhetsmarginal varierande mellan 150 och 400 %.

Det är angeläget att framhålla, att de typer av luftskum, som vid provens utförande stod till buds, ej är att jämföra med nuvarande. Luftskummet torde idag utan tvekan ge en kurva fördelaktigare än den för det kemiska skummet.

Amsel påpekar, att de funna värdena endast gäller för cistern med högst 18 m diameter samt när skummet tillföres den brinnande vätskeytan genom fritt fall. Tillföres skummet i glidrännor kan skummängden minskas.

Resultaten från släckningsproven i 18,3 m tank omräknade Amsel på sådant sätt, att de skulle gälla för 3 m cistern. Vid jämförelse med de verkliga släckningsresultaten i 3 m cisternen visar sig de beräknade värdena ligga 2 à 3 gånger högre än de verkliga.

Amsel är pionären bland forskarna inom skumområdet och flertalet av hans efterföljare har utnyttjat hans uppslag och erfarenheter. Det är endast 20 år sedan Amsel utarbetade sina provningsmetoder. De gäller fortfarande fastän i modifierade utformningar. Vad som däremot har förändrats och utvecklats, är skumvätskor och skumalstrare. Dock kvarstår fortfarande behovet av att utforska, hur förändringar i skumvätskans sammansättning och skumalstrarnas funktion påverkar skummets släckningseffekter och egenskaper. Det är relationerna mellan dessa egen-

skaper, som blivit föremål för forskarnas speciella intresse, varför här lämnas några exempel på undersökningar av denna art:

Friedrich: Relationen mellan viskositet (skjuvspänning) och skumvätsketillsatsen i % för olika typer av skumvätskor.

Vätskeutfällningen under 5 minuter i % av hela vätskeinhålllet i förhållande till skumvätsketillsatsen i % för olika typer av skumvätskor.

Clark: Skumtalet i förhållande till skumvätsketillsatsen för olika skumvätskor.

Kvalitetstalet i förhållande till skumvätsketillsatsen för olika skumvätskor.

Kvalitetstalet i förhållande till skumvätsketillsatsen i % vid olika tryck i skumröret.

Värmebeständigheten i förhållande till skumvätsketillsatsen i % för olika skumvätsketyper.

French: Skummets skjuvspänning i förhållande till värmebeständigheten vid olika skumtal.

Skumtalet i förhållande till värmebeständigheten vid olika skjuvspänning.

Vätskeinhålllet i förhållande till värmebeständigheten vid olika skjuvspänning.

Värmebeständigheten \times skumtalet i förhållande till skumtalet vid olika skjuvspänning.

Tuве och Peterson: Värmebeständigheten (mot flamma) i förhållande till skummets ålder vid olika skumtal.

Tiden för 25 % vätskeutfällning i förhållande till skjuvspänningen vid olika skumtal.

Tiden för 25 % vätskeutfällning i förhållande till trycket vid blandning av luft och vätska vid olika skumtal.

Tiden för 25 % vätskeutfällning i förhållande till skumtalet för olika skumvätsketyper.

Viskositeten (skjuvspänningen) i förhållande till släckningstiden vid olika vätskeinhåll i skummet räknat per ytenhet brännyta och tidsenhet ($l/min/m^2$). Proven utförda vid olika skumtal samt dels vid toppinföring av skummet dels vid subsurfaceinföring.

Släckningstiden i förhållande till skumtalet vid olika vätskeinhåll i skummet.

Släckningstiden i förhållande till viskositeten vid variationer i tiden för den 25 % vätskeutfällningen.

Fire Research Board, England: Släckningstiden i förhållande till vätskeinhålllet i skummet per ytenhet brännyta och tidsenhet ($l/min/m^2$) vid:

- olika 4-satser av skumvätska
- olika viskositet (skjuvspänning).

Tiden för vätskeutfällning i förhållande till skjuv-

KVALITETSSKUM

enligt STATENS BRANDINSPEKTIONS fordringar

Meddelande 1961: 14

Schaumgeist
PROTEINSKUM VÄTSKA

LUCEMA AB

BIRGER SJÖBERGS VÄG 1, STOCKHOLM — TEL. 52 52 15, 51 12 18

spänningen. Mätningarna företagna med skum av olika ålder, 2, 5 och 10 minuter efter alstringen.

Tiden för till 90 % fullbordad släckning i förhållande till vätskeinhålllet i skummet ($l/min/m^2$). Proven äro gjorda med 1, 3 och 10 % skumvätsketillsats.

De här relaterade provningsuppgifterna utgör endast en ringa del av alla dem, som blivit utförda för att få klarhet och kunskap om skummet och dess användbarhet för brandsläckning.

Givet är, att det i första hand hänger på skumvätskan och skumalstrarna, om ett för ändamålet lämpligt skum skall kunna erhållas.

En och samma skumvätska kan i mycket hög grad vara beroende av yttre omständigheter, som gynnsamt eller ogynnsamt kan påverka skumbildningen. Temperaturen hos vatten, skumvätska och luft påverkar förskumningsresultatet likaväl som vattnets kalkhalt, salta och renhetsgrad.

Tillsatsprocenten av skumvätska visar direkt inverkan på skumtal, stabilitet, viskositet och värmebeständighet hos skummet.

Direktinsugning av skumvätskan vid skumalstraren, insugning i vattenströmmen eller i den pump, som lämnar vatten till skumalstraren ger olika egenskaper hos skummet. Blandningssträckans längd i rör- och slangledningar inverkar på resultatet och färdiga vatten-skumvätskeblandningar ger vanligen skum med bättre egenskaper än vid direktinsugning etc. I skumrör av ejektortyp påverkar ändringar av tilloppstrycket vid skumröret bl a skumtalet.

Det är sålunda helt påtagligt, vilka svårigheter som föreligger vid utprovning av skum för bestämning av alla dess egenskaper. För

att ytterligare belysa oregelmässigheterna kan man peka på differenserna i skumkvalitet hos skum, som fångas ur en skumstråle mot det, som tages ur ett begjutningsrör. Scheichl om-talar, att jämförelseprov har gjorts med en skumrörledning med 150 mm diameter och 40 m längd från vilken skumprov uttogs på flera ställen. Skumtalet varierade mellan 4 och 10. Vidare visade det sig vara stora differenser i såväl skumtal som vätskeutfällning ur skummet vid uttag av skumprov från skumströmmens kärna och dess periferi.

Orsaken till skummets stora känslighet för alla dess yttre och inre påverkningar är, att skummet tillhör ett säreget kolloidalsystem uppbyggt av såväl vätska, gas som fasta kroppar.

Vad som här sagts om framställning av skum för brandsläckningsändamål kan ju förefalla föga uppmuntrande, men med det intensiva forskningsarbete, som bedrivits och bedrivs, lämnas brandkåren god hjälp för att de med framgång skall kunna genomföra sina uppgifter.

U. A.

Pensionat
Clara Johansson
Karlavägen 57, Stockholm Ö

Lugnt familjehotell
Även grupper välkomna

Telefon 010/61 04 71

AWG

BRANDARMATUR ENLIGT S M S
KORROSIONSBESTÄNDIG LÄTTMETALL
Leverans genom landets brandredskapsfirmor
Verksrepresentant:

EWERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP · Vagnhärad Tel. 0156/100 29

Den nya brandlagstiftningen

Frågor och svar

Glädjande nog har många frågor redan ställts till Brandkårstidskrift rörande den nya brandlagstiftningen. Och Red upprepar gärna igen: KOM MED DE FRÅGOR NI HAR ATT STÄLLA OM DEN NYA LAGSTIFTNINGEN! Insänd frågorna till tidskriften under adress Brandkåren, Norrköping. (På förekommen anledning: DET BLIR OFÖRÄNDRAT DEN ADRESSEN ÄVEN UNDER NÄSTA ÅR!) Svaren på frågorna kommer att lämnas av hovrättsfiskalen C G Källner. Men glöm inte att alltid låta Red få del av även Ert namn, när Ni sänder in frågor. Vill Ni inte ha namnet publicerat, lämnas det inte heller ut.

Hittills inkomna frågor berör i hög grad vad som på något sätt har samband med eldstadsbesiktning o d, från vilket brandbefälet bortkopplas med den nya lagens genomförande. Här om säger hovrättsfiskal Källner:

"Givetvis blir det övergångssvårigheter, vilket jag även sökt betona. Jag har emellertid också försökt att kraftigt understryka att det i detta sammanhang ställs ett krav på brandcheferna: nämligen att de intar en positiv attityd mot skorstensfejarna, att de genom samråd hjälper dessa i övergången och att de ha klart för sig att de båda gentemot allmänheten ansvarar för ett gott brandförsvar."

Och så till frågor, som hittills inkommit:

Fråga 1. Vi har gemensamt studerat och diskuterat hovrättsfiskal C G Källners artikel i nr 2/1962 och ser nu i nr 9, att Er tidskrift är öppen för frågor i ämnet.

Först skulle vi då vilja fråga, om några avsteg gjorts i den nya lagen från propositionen och i så fall vari dessa består.

I den ovannämnda artikeln står bl a:

"Nödvändigheten av korta insatstider gör enligt departementschefen att man sannolikt även i blivande storkommuner måste räkna med att ha brandstyrkan stationerad på olika platser inom kommunen, och det förefaller därvid troligast, att man av ekonomiska skäl i avsevärd omfattning får ha brandkårer med deltidansställd personal. Även om en indelning i större kommuner kommer att underlätta önskvärda rationaliseringar, understrykes i propositionen att en ny kommunindelning icke kan motivera, att man slopar borgarbrandkårerna och helt övergår till heltidsanställda brandkårer."

Har detta syfte fastställts i den nya lagen och vad är lämpligen att göra vid eventuella dispyter?

"Eventuellt bortrationaliserad kår"

Svar: Jämfört med propositionen har i brandlagens och brandstadgans text endast gjorts redaktionella ändringar, icke några avsteg. Propositionen kan således användas vid studium av vad som skall gälla enligt den nya lagstiftningen.

Den nya lagen eller stadgan innehåller ingenting om att en viss kommun skall ha en viss typ av brandkår. Brandstyrkans organisation och sammansättning måste med nödvändighet bli ett område där de lokala förhållandena blir avgörande. En utgångspunkt är att deltidansställda brandkårer är billigare än att helt nyuppsätta en heltidsanställd brandkår. Kan man däremot genom att eller på annat sätt tillgodogöra sig en redan befintlig heltidsanställd brandkår (yrkesbrandkår), kan detta bli billigare, om man slopar den deltidansställda kåren ("bortrationaliserar"). Bortsett från detta fall får man i allmänhet resonera så att deltidansställda brandkårer bör förekomma, om icke effektiviteten — exempelvis vid höghusbygge — kräver heltidsanställda brandkårer. Det kan dock även inträffa att man måste sätta upp heltidsanställd brandkår även om deltidansställd skulle vara tillräckligt effektiv — nämligen om det är omöjligt att rekrytera borgarbrandmän!

Om nu en brandkår "bortrationaliseras" får det väl antagas innebära att kommunen funnit att man därmed kan göra en besparing, eller undvika en kostnadsökning, utan men för effektiviteten. Ihågkommas bör att brandlagsrevisionens utredning var föranledd av en på kommunalt håll rådande uppfattning

att brandförsvaret var för dyrt. En från skattebetalarnas synpunkt lämplig rationalisering kan givetvis i ett fall som det föreliggande drabba en brandkår eller brandkårsavdelning, som från början varit en frivillig brandkår och där det personliga intresset och idealiteten varit en drivkraft i arbetet. Detta är att beklaga; den s k frivilligandan har haft och har väl alltså stor betydelse för brandförsvaret. Det finns emellertid en utväg. Om kommunen ej anser sig kunna behålla en sådan brandkår, som här kanske avses, såsom avlönad brandkår (deltidsanställd), kan den givetvis bestå såsom brandvärn. Kommunens kostnader blir då väsentligt mindre. De fackliga och andra frågor som i så fall blir aktuella kan ej behandlas i detta sammanhang.

Fråga 2. Den nya brandlagen föreskriver att sotning och besiktning av skorstensstockar etc skall ske obligatoriskt och verkställas av skorstensfejmästare med fastställd utbildning. Här i kommunen finns sedan 20 år en sotare som egen företagare med endast gesällutbildning.

I. Kan denne man utnyttjas av kommunen för sotning och brandsyn (eldstadsbesiktning) enligt nya lagens föreskrifter utan att behöva genomgå ytterligare utbildning?

II. Kan överenskommelse träffas med enligt lagens mening godkänd skorstensfejare i grannkommun att svara för sotningar och besiktningar, som utföres av i vår kommun anställd sotare med endast gesällutbildning?

U A

Svar I: 1944 års brandstadga ålägger endast stadssamhällen att ha en yrkesutbildad skorstensfejare — för vilken fordras mästarutbildning — och en sådan skorstensfejare är ansvarig för och ensam berättigad att utföra föreskriven sotning. För landsbygden åligger det däremot enligt 1944 års stadga fastighetsägaren att tillse att föreskriven sotning verkställs. Redan 1944 övervägdes att för landsbygden föreskriva ordnad sotning. Man stannade likväl för att endast rekommendera landskommunerna att frivilligt ordna sitt sotningsväsende med utbildad skorstensfejare. I sådant fall skulle bestämmelse därom intagas i brandordningen. De år 1945 utarbetade normalbrandordningarna för landskommuner innehåller därför bestämmelser av innebörd att för de tätbebyggda delarna av landskommun

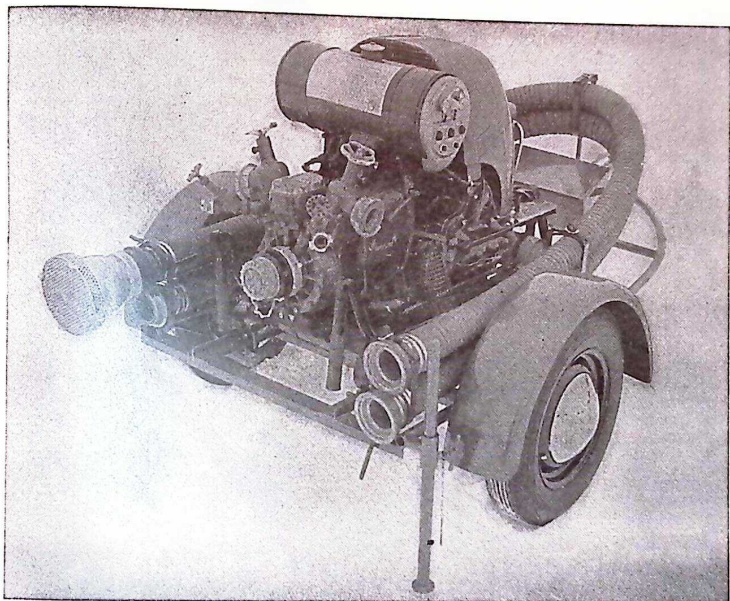
skall finnas en av brandstyrelsen godkänd skorstensfejare. I enlighet härmed har också numera huvuddelen av landskommunerna i sina brandordningar intagit bestämmelser om att sotning genom auktoriserad skorstensfejare skall vara obligatorisk.

Om brandordningen innehåller sådana bestämmelser och brandstyrelsen alltså utsett skorstensfejmästare, har han fått samma ställning som skorstensfejare i stad enligt 1944 års brandstadgas bestämmelser (med undantag för rätten att göra eldstadsbesiktning). I landskommun med sådan bestämmelse i brandordning är skorstensfejaren och icke fastighetsägaren ansvarig för att föreskriven sotning utföres och fastighetsägarna får ej själva utföra denna sotning. Skorstensfejarens ställning gentemot kommunen har vidare blivit densamma som för skorstensfejare i stad. Han kan således icke skiljas från sin syssla på annan grund än att brandstyrelsen ej finner honom vidare vara lämplig (jfr 18 § 1944 års brandstadga).

En skorstensfejare, som auktoriserats av kommunen enligt 1944 års brandstadga eller enligt brandordning, som grundas på samma stadga, måste därför bibehållas vid sin hitillsvarande ställning så länge han är kvar i det sotningsdistrikt (eller kommun), för vilket han auktoriserats. Han kan ej utan vidare sägas upp under motivering att han ej är mästarutbildad. Detta är uttryckligen bestämt i övergångsbestämmelserna till den nya brandstadgan (34 § 3 mom.). Eftersom normalbrandordningarna och brandordningarna för landskommunerna i allmänhet icke uppställt det kravet på auktoriserad skorstensfejare för kommunen att han skulle ha mästarutbildning, kommer många skorstensfejmästare på grund av övergångsbestämmelsen att alltså inneha sina sysslor utan mästarutbildning men ha att fullgöra de uppgifter, främst i brandsynhänseende, som i den nya brandstadgan åläggs dem. Flera lär ha gesällutbildning, andra åter endast lång tjänstgöring i yrket. Detta kan givetvis bli en svårighet under en övergångstid. Man torde emellertid kunna räkna med att fortbildning kommer att ske genom brandskolans försorg. Skorstensfejmästarernas organisation lär likaledes komma att bidra till att minska de antydde övergångssvårigheterna. Inom kommunerna bör man givetvis så vitt möjligt bereda skorstensfejmäs-

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper
Det lönar sig även för Eder att anskaffa **HEBRA 900 VW**

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materielfrågor rådgör med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM
Tel 20 78 22
-23 -24 -25

GÖTEBORG
Tel 11 70 74

MALMÖ
Tel 97 59 42

SUNDSVALL
Tel 129 89

JÖNKÖPING
Tel 241 10

Ensamförsäljare i Sverige för **TEMPEX** eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

...Miss Berg to Staffan Viking...

Pocket är kommunikationsradion för — industrier — brandkår — polis — gruvor — hamnar — trafikdirigering — flyg — varv — byggnadsplatser etc. Pocket är hårdtestad i värme, kyla och fukt. Vattentät och stötsäker. Användbar i bullersam miljö.

Mått — 115 × 80 × 38 mm — fickformat.

Vikt — ca 400 gram.

Räckvidd — upp till 3 km, beroende på terrängförhållandena.

SAAB ELECTRONIC tillhandahåller ett komplett kommunikationssystem bestående av miniatyrradiostationen Pocket och basstation för stationärt eller mobilt bruk.

Där utvecklingen går framåt är Saab i täten

Saabs elektronikavdelning — ca 500 högt kvalificerade tekniker — har under mer än 10 år utvecklat elektronik för flygplan, en verksamhet som idag delvis utnyttjas för kommersiella ändamål.

SAAB ELECTRONIC samarbetar med och representerar EMI Electronics Ltd i England.

SAAB ELECTRONICS försäljningsprogram:

datamaskinsystem • styrsystem • mätregistreringssystem • industri-radio och -television • elektronrör • instrument och apparater.

Pocket säljes till industrier och brandkårer genom:

Allmänna Brandredskapsaffären AB,
Scheelegatan 28, Stockholm K. Tel. 010/54 14 00
till gruvor genom:

I. Thornander AB,
Brunskogsbacken 22, Farsta 1. Tel. 010/94 01 80

SVENSKA AEROPLAN AKTIEBOLAGET
SAAB ELECTRONIC
HUVUDKONTOR BALDERSGATAN 2 STOCKHOLM TELEFON 24 07 70
AVD-KONTOR MÖLNDALSVÄGEN 89 GÖTEBORG TELEFON 20 03 30

taren tillfälle till sådan fortbildning som kan komma att anordnas.

Svaret på frågan är alltså sammanfattningsvis att landskommun, som har en skorstensfejare vilken auktoriserats enligt *brandordningen* — med innehåll att det skall finnas en av *brandstyrelsen* godkänd skorstensfejare för den föreskrivna sotningen och att denna ej får utföras av annan — icke på grund av nya stadgan kan uppsäga denne skorstensfejare. — Det förekommer emellertid att skorstensfejare antagits genom överenskommelse, som icke grundats på brandordningen. Om en sådan person saknar mästarutbildning, är han efter den 1 januari 1963 ej behörig att vara skorstensfejarmästare för kommunen. Kommunen måste alltså nu vidtaga de åtgärder som på grund härav erfordras.

Svar II: Grannkommuns skorstensfejarmästare — om han har mästarutbildning — kan av brandstyrelsen utses till skorstensfejarmästare i enlighet med nya stadgans bestämmelser. Det fordras då att de berörda kommunerna — genom brandstyrelserna — är överens härom samt att vederbörande är villig härtil. Vid förarbetena till nya stadgan förutsattes att detta skulle bli ett ganska vanligt arrangemang i trakter där en kommun ej kan uppbära en effektiv sotningsrörelse. En sådan skorstensfejarmästare ansvarar i båda kommunerna för föreskriven sotning, eldstadsbrandsyn och andra uppgifter, som enligt brandlagstiftningen åligger skorstensfejarmästare. Han ansvarar enligt 17 § nya brandstadgan även för sina biträden. Den i kommunen tidigare anställda sotaren med gesällutbildning bör väl i sådant fall lämpligen anställas hos den för kommunerna gemensamma skorstensfejarmästaren. Denna fråga synes i vart fall nödvändigt få reglerad i samband med att han utses för den kommun, varifrån frågan här ställts.

Fråga 3. Med anledning av artikeln "Den nya brandlagstiftningen" i nr 9/1962 av Brandkårstidskrift vill jag fråga om ett par saker.

Som svar på fråga nr 3 angives att brandchef eller brandbefäl aldrig är behörig att förrätta vare sig eldstadsbrandsyn eller särskild brandsyn eller göra brandsynföreläggande beträffande eldstad osv.

Av detta fattar jag ingenting; antingen är svenskan så "kansliartad" att jag inte förstår sammanhanget eller också måste det vara någon sorts missuppfattning.

Det kan väl i rimlighetens namn inte vara så att brandchefen inte äger behörighet (= kunskap) att besiktiga en eldstad?

Hittills har jag och övrigt brandbefäl — såväl här som på övriga platser där jag tjänstgjort — vid brandsyn ålagt fastighetsägaren att tillrätta upptäckta felaktigheter på såväl eldstad som skorsten. I många fall utformas föreläggandet visserligen så att felet skall avhjälpas efter skorstensfejarmästarens närmare anvisningar, men vi har dock själva bedömt att det finns brist på eldstad eller skorsten. Många gånger åläggs fastighetsägaren att låta utföra täthetsprovning av skorstenen för att kunna bedöma om de vid brandsynen upptäckta mindre felaktigheterna på skorstenen behöver repareras. Det förekommer naturligtvis också att brandsynförrättaren tar kontakt med skorstensfejarmästaren och med denne kommer överens om hur föreläggandet skall utformas. Kopia av alla protokoll, då åläggandet rör eldstad och skorsten, översändes naturligtvis till skorstensfejarmästaren för kännedom. Detta har jag ansett vara fullt riktigt och avsikten är att brandsynförrättaren skall så s s utnyttja skorstensfejarmästarens utlåtande innan han bedömer vilka åtgärder som skall vidtagas.

Om jag fattat hovrättsfiskal Källners svar rätt, så skulle jag enligt den nya brandlagen, när jag upptäcker att en skorsten är trasig eller att en eldstad saknar eldstadsplan, att brännbart ämne ligger för nära osv bara säga att så får det inte vara, men tyvärr äger jag inte behörighet (= kunskap) att tala om vad som skall göras. Vi får vänta och se om skorstensfejarmästarens anställda arbetare, i samband med sotning, upptäcker dessa felaktigheter.

Jag hoppas att genom hovrättsfiskal Källner få klarlagt begreppen ytterligare. Med hänsyn till att eldstäder och skorstenar här uppe i Norrland är synnerligen ansträngda, är det ju särskilt viktigt för oss att vi får reda på hur vi skall arbeta i fortsättningen.

S H

Svar: Av 12 § nya brandstadgan följer att brandchefen och brandbefälet kommer att hålla regelbunden brandsyn endast på vissa särskilda objekt, nämligen sådana som är särskilt brandfarliga eller där brand kan utgöra fara för ett större antal människor. Över dessa objekt skall brandchefen föra en förteckning. Från statens brandsyninspektion kommer smärre anvisningar om vilka byggnader och anläggningar som skall bli föremål för regelbunden brandsyn. Av lagens förarbeten framgår att regelbunden brandsyn icke skall omfatta huvuddelen av bo-

stadshusen, vare sig i tätort eller på landsbygden. Detta innebär, att brandcheferna, som har att koncentrera sig på de brandfarligare objekten, endast i mindre omfattning kommer att konfronteras med eldstäder och annat som skall sotas. Detta är orsaken till den uppdelning mellan brandbefälets och skorstensfejarmästarens behörighet, som stadgas i 12 § nya stadgan och för vilken redogjordes i denna tidskrift 9/1962.

På grund av den ordnade sötning som nu kommer att äga rum med bestämda frister även på landsbygden lär det endast bli i undantagsfall som brandchefen före skorstensfejarmästaren får kännedom om brister i eldstäder och annat som skall sotas.

Den berörda gränsdragningen mellan brandchefer och skorstensfejarmästares behörighet har i stad gällt redan enligt 1944 års brandstadga 11 § 4 mom. tredje att-satsen. Såvitt känt medförde gränsdragningen inga svårigheter, trots att den där var ännu obestämdare: skorstensfejaren ägde nämligen göra eldstadsbesiktning ej blott på "eldstad, mur, rör, tak och skarsten" utan även "anorstädes".

Även om brandchefen ej har förelägganderätt beträffande sådant som skall bli föremål för sötning osv enligt 12 § 2 mom andra stycket nya stadgan, skall han naturligtvis, om han upptäcker en brist, underrätta vederbörande om lämpliga åtgärder, därest hans utbildning och kunskaper så medger. Han skall givetvis även hålla kontakt med skorstensfejarmästaren, och det samarbete för vilket redogöres i SH:s fråga synes efterföljansvärt.

SH sätter likhetstecken mellan behörighet och kunskap. Den kunnige brandchefen iakttagert självfallet allt som berör brandsäkerheten och vidtager erforderliga åtgärder. Behörigheten avser vilken myndighet som med rättslig verkan äger göra brandsyn och utfärda därpå grundade förelägganden gentemot allmänheten.

Fråga 4. Undertecknad, som med stort intresse studerat den nya brandlagstiftningen samt dess utredningar och betänkande, vill framföra några synpunkter eller frågor i Eder tidskrift.

Jag vill gärna anknyta till fråga 3 av de principfrågor, som var införda i nr 9/1962.

I städer med yrkesbrandkår äger skorstensfejaren

— enligt nu gällande brandstadga — förelägganderätt, vilket icke skorstensfejaren äger i kommun som saknar yrkesbrandkår. I den nya brandstadgan framgår, att de skall få samma rätt — förmodligen med tanke på att få skolade skorstensfejare även i landskommuner.

Fråga 1: Hur blir fallet om man tänker sig, att även i fortsättningen inneha samma oskolade skorstensfejare? Tänkas kan att det tätbebyggda samhället har en heltidsanställd brandchef kat I. Har då denne brandchef, vilken förmodligen är mer utbildad i förordningar och anvisningar, ingen som helst förelägganderätt enligt nya brandstadgan, då han innehar denna rätt i nu gällande förordningar?

Fråga II: Vid ny- och ombyggnad av fastigheter, kontrolleras dessa ritningar av brandchefen, som inför byggnadsnämnden avger vissa yttranden och erinringar. Under byggnadens uppförande utföres kontroller med vissa intervaller av brandchefen för att konstatera att byggnadsarbetet utföres enligt gällande anvisningar. Har byggherren frångått gällande byggnadsstadga eller BABS, blir han tillrättavisad, eller — om ändå ingen ändring sker — får han ett föreläggande. Här inbegripes hela byggnaden, även pannrum, eldstad och rökkanaler m m. Min uppfattning är, att det förebyggande brandskyddet är av mycket stor betydelse.

Blir det någon ändring beträffande förelägganderätt i detta fall, enligt den nya brandlagstiftningen?

Fråga III: Ett flerfamiljshus är under uppförande. En dag ringer verkmästaren om vissa problem som helt plötsligt uppkommit på bygget. Problemet gäller pannrum och eldstad m m.

Skorstensfejaren befinner sig på sitt dagliga sötningarbete, kanske 5 à 6 mil från samhället.

Får brandchefen då förelägga byggherren hur dessa problem skall lösas utan skorstensfejarens hjälp eller medgivande?

Fråga IV: Enligt Brandinspektionens cirkulär 21 skall oljeeldningsinstallation anmälas till myndigheten, bl a brandchefen. Detta bör ju bl a införas i fastighetsjournalen; det är ju inte enbart aggregatet eller den sk eldningsapparaten som skall besiktigas. Däri inbegripes även rörledning, apparatur och säkerhetsorgan samt oljetank, dess utförande, isolering mot brand placering m m.

Skall brandchefen icke vidare taga del av dessa besiktningar?

Fråga V: Ofta blir brandchefen tillfrågad med begäran om råd och anvisningar beträffande eldstäder och rökrör m m av både byggmästare och den enskilde muren.

Skall brandchefen i sådana fall lämna råd och an-

visning efter sitt kunnande, eller skall brandchefen först inhämta den "oskolade" skorstensfejarens utlåtande?

N A

Svar I: Frågan är i huvudsak besvarad i svaret på fråga 3. Till undvikande av missförstånd må anmärkas att brandchefen har förelägganderätt beträffande allt sådant, som ej omfattas av eldstadsbrandsyn enligt 12 § nya stadgan.

Svar II: De fall, som avses med frågan, torde vara sådana där byggnadslov erfordras. Följer byggherren icke de byggnadsbestämmelser, som gäller för byggnaden, torde åtgärder och förelägganden göras endast av byggnadsnämnden. Vid den nya byggnadsstadgan tillkomst sades uttryckligen att byggnadsnämnden i brandtekniska frågor bör inhämta brandchefens uppfattning. Byggnadsstadgan innehåller också bestämmelser om skorstensfejarens medverkan vid byggnadsföretag; den byggande skall vid slutbesiktning förete besiktningsbevis från skorstensfejaren. Den nya brandlagstiftningen medför inga ändringar i byggnadsstadgans bestämmelser i dessa ämnen.

Svar III och V: Det är här icke fråga om ett "föreläggande" i brandstadgans mening utan om en rådfrågning. Brandchefen är enligt 8 § nya stadgan skyldig att biträda enskilda inom kommunen med råd och anvisningar rörande brandförsvaret. Om hans kunskaper så medger bör han alltså omtala hur det aktuella problemet skall lösas. Är han osäker bör han samråda med skorstensfejarmästaren. Sannolikt kan samråd även med någon tjänsteman hos byggnadsnämnden erfordras.

Svar IV: Utförligare svar än i häfte 9/1962 sid 236 kan tyvärr ej lämnas.

Fråga 5. Undertecknad har med intresse tagit del av hovrättsfiskal Källners svar på mina frågor angående brandsyn och eldstadsbesiktning enligt den nya brandlagen, vilket svar fanns infört i nr 9 av denna tidsskrift.

Vid genomgång av svaret uppställer sig emellertid omedelbart ett par ytterligare frågor, som jag vore tacksam att få besvarade:

I. Kommer skorstensfejarmästarna att vid allmän och särskild brandsyn — eldstadsbesiktning — kunna debitera fastighetsägarna härför — på motsvarande sätt som nu sker vid t ex provtryckning av skorsten?

II. Blir det "nödvändigt" för en byggnadsnämnd att vid nybyggnadsärenden remittera dessa både till brandchefen och skorstensfejarmästaren för yttrande, varvid brandchefen har att yttra sig över "brandskyddsåtgärderna i allmänhet" och skorstensfejarmästaren över pannrum och eldstad med därtill hörande rökrör? (Denna fråga har redan väckts av byggnadsnämndens tjänstemän i min hemstad.)

III. Vad menas med att brandchefen icke äger göra föreläggande angående byggnads tak med tillhörande delar, vilket sägs i svaret på min tidigare fråga nr 3?

Därest fasta stegar och skyddsräcke för sotning ingår i takets fasta delar, innebär i så fall detta att brandsynföreläggande icke kan göras i dessa avseenden, då man här har att göra med en arbetarskyddsfråga?

IV. Om besiktning av oljeeldningsinstallation begäres av en fastighetsägare — vilket vanligen är fallet i min hemstad — är det av stort intresse att veta huruvida dylik "kontroll" icke kan hänföras till brandsyn? Är så icke fallet torde väl detta komma att innebära att fastighetsägaren får betala för besiktningen.

Sd.

Svar I: Skorstensfejarmästarna skall ej debitera fastighetsägarna särskilt för eldstadsbrandsyn. Den skall ske i samband med sotning. All brandsyn är en kommunal angelägenhet och skall ersättas av kommunen. Det blir här liksom hittills en avtalsfråga mellan kommunen och skorstensfejarmästaren. I vissa kommuner förekommer särskilda arvoden till skorstensfejarmästaren för det administrativa bestyr m m som följer av att han handhaver eldstadsbrandsyn.

Svar II: Enligt förarbetena till byggnadsstadgan bör byggnadsnämnden inhämta synpunkter från den expertis som finns i kommunen. Nämnden avgör själv hur den skall förfara. Avgörandet kan sammanhånga med brandchefens och skorstensfejarmästarens inbördes kvalifikationer. Skorstensfejarmästaren bör nog i allmänhet ej lämnas åsido; jämför vad som sägs i svar på fråga II av signaturen NA.

Svar III: I 12 § nya brandstadgan redogöres för gränsdragningen mellan brandchefens och skorstensfejarmästarens behörighet att förrätta brandsyn. Se även svaret på sign SH:s fråga (nr 3). Gränsdragningen är upphängd på begreppet eldstadsbrandsyn. Liksom eldstadsbesiktning enligt 1944 års brandstadga

omfattar eldstadsbrandsyn enligt 1962 års brandstadga tak. Tillägget "med därtill hörande byggnadsdelar" ersätter det mera obestämda "annorstädes" i 1944 års stadga (11 §). Tanken bakom gränsdragningen är, som framgår av svaret till SH, att skorstensfejarmästaren, som sotar alla skorstenar, kommer att i väsentligt större omfattning än brandchefen, bl a beträffande bostadsbyggnader, ha tillfälle att undersöka tak.

Signaturen Sd aktualiserar emellertid en situation, som författaren av detta svar icke förut uppmärksammat, nämligen att det uppenbarligen förekommer tak på byggnader, som aldrig blir föremål för besök av skorstensfejare. (Observera dock att imrörssotningen, som i bostadslägenheter sannolikt kommer att ske vartannat år, föranleder skorstensfejarförrättning även i fastigheter utan eldstäder). Eftersom behörigheten är anknuten till begreppet eldstadsbrandsyn och sådan givetvis ej kan komma i fråga å fastighet, som aldrig skall besökas av skorstensfejare, måste 12 § nya brandstadgan ges den tolkningen att brandchefen i sådant fall är behörig att för-

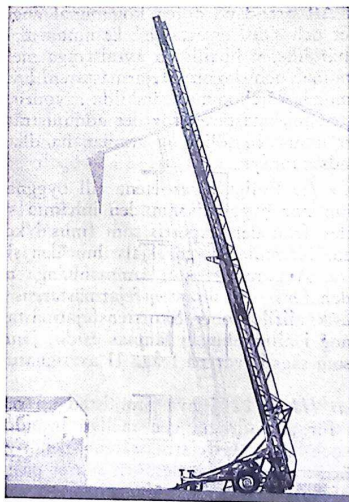
rätta brandsyn å tak och därtill hörande byggnadsdelar.

Där byggnadsstadgans bestämmelser om byggande är tillämpliga bör väl förelägganden om anordningar för uppstigning på tak och skorsten samt om skyddsanordningar göras av byggnadsnämnden. Huruvida i övrigt rättelse kan fås till stånd genom brandsynföreläggande är väl ej alldeles klart. Eftersom sotning är ett led i det förebyggande brandförsvaret bör det nog ej vara uteslutet att förelägga fastighetsägare att anordna betryggande tillträdesled till tak och skorsten. Eftersom för området, där byggnadslagstiftningen ej gäller, denna ej får kringgå, är en viss försiktighet att tillråda. Fastighetsägarna kan ej tillskyndas alltför avsevärda kostnader i detta avseende.

Svar IV: Frågorna om oljeeldningsinstallationerna kan f n ej besvaras. Deras delvis tekniska natur föranleder till kontakt med statens brandinspektion. *)

*) Frågorna har underställt byrådirektör S Holmberg, Statens brandinspektion, vars svar avvaktas.

Red.

Den mekaniska BRANDSTEGEN

är en del av maskinparken, som i den moderna samhällsbebyggelsen snart nog kan bli oundgänglig i utrustningen för att släckningsenheten skall klara uppgiften.

Vi har övertagit generalagenturen för välkänd tysk tillverkare och kunna erbjuda stegar för höjder upp till 25 meter.

Gynnsamma priser och goda betalningsvillkor.

Ring eller skriv och begär offert.

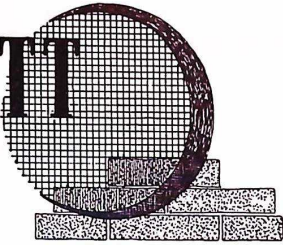
WASABOLAGET AB

Sandhamnsgatan 39

Tel 010/67 97 00

Stockholm No

NYTT

från

BYGGNADSFRENTEN

Inomhusbrandposter i skolbyggnader

Med anledning av remiss den 28 februari 1962 har statens brandsinspektion anfört följande.

Av handlingarna framgår att det nyuppförda gymnastikhuset icke utrustats med inomhusbrandpost. Sådan skulle enligt av Skolöverstyrelsen utfärdade och vid tidpunkten för den ifrågavarande byggnadens tillkomst gällande anvisningar anordnas, närmast av beredskapsskäl. Sedermera har nya anvisningar utkommit och dessa innehåller icke krav på inomhusbrandpost.

Ur brandförsvarssynpunkt finns ingen anledning att ställa *generella* krav på inomhusbrandposter i skolbyggnader. I vissa fall är de emellertid befogade. Huruvida så är förhållandet i det aktuella fallet kan icke bedömas med ledning av de remitterade handlingarna. Brandsinspektionen, som för egen del ej har något att erinra mot att begärd dispens erhålles, föreslår att den lokala brandmyndigheten (brandchefen) beredes tillfälle uttala sig i frågan. (22.3.1962)

Skorstenskonstruktioner med foderrör av stål

I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 26 februari 1962 beträffande rubricerade har anhållits om besked om till ärendet befogade ritningar kunde godkännas. Ritningarna visade en schaktkonstruktion för rökkanal med foderrör av stål i enplansvillor. Med anledning därav har byggnadsstyrelsen i samråd med Statens brandsinspektion och Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund meddelat följande:

Ifrågavarande skorstenskonstruktion skall utföras med foderrör av stål isolerat med 5+2,5 cm trädnäts-ärmerad mineralullsmatta. Övan pannrummet drages foderröret rätt upp genom eventuellt bostadsutrymme och genom oinredd vind. Från pannrummet till sin övre kant är foderröret jämte tre utslagningskanaler placerade i ett schakt av obrännbar konstruktion.

Schaktväggarna sammanhålls i vardera hörnet av två 1"×4" bräder. Schaktets innermått är 59×59 cm och minsta avståndet från rökkanalens ytersida till hörnbräda är ca 17 cm. Inom pannrummet är rökkanalens isolering skyddad med kringsklädnad av plåt.

Enligt BABS 35:3346 får rökkanalen inom pannrum, utnyttjat vindsutrymme och ovan yttertak anordnas enbart med foderrör och värmeisolering skyddad av t.ex. plåtmantel. Inom andra utrymmen skall rökkanalen placeras i en tät och obrännbar schaktkonstruktion så att ett fritt avstånd på minst 3 cm erhålles mellan värmeisoleringen och schaktväggen. I schaktet får icke finnas brännbart material, dock kan smärre hörnlistor av trä godtagas. Enligt BABS 35:3315 skall ett avstånd av minst 10 cm anordnas mellan brännbar byggnadsdel och rökkanals utsida.

Ifrågavarande konstruktion avviker från reglerna i BABS såtillvida att hörnlistorna av trä är betydligt överdimensionerade. Med hänsyn till att rökkanalen är värmeisolerad och med 7,5 cm i stället för föreskrivna 6 cm mineralull och att avståndet från rökkanalens utsida till hörnlistorna väsentligt överstiger 10 cm anser styrelsen att det ej föreligger något hinder mot att ovan beskrivna utförande godkännes i detta fall.

(10.4.1962)

Ytbeklädnad i trapphus i skola

Med anledning av ett underhandssamråd rörande beklädnad med träullsplattor av invändiga taktytor i kombinerat korridor-trapphus i rubricerade skolbyggnad har statens brandsinspektion anfört följande.

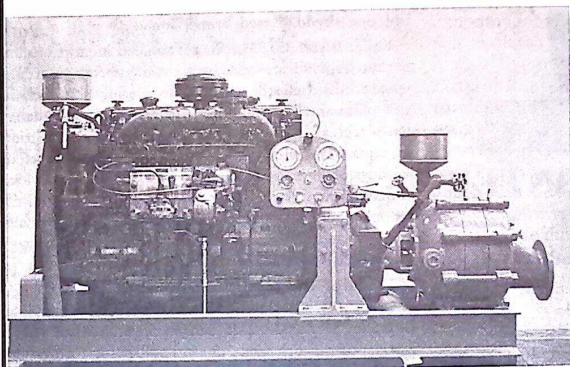
Skolbyggnaden är av den art att brandsäkert utförande fordras. Invändiga vägg- och taktytor i trapphus och i utrymmen som leder från trapphus till det fria i brandsäker byggnad får ej ha beklädnad av brännbart material och skall ha ytsikt av klass I. Träullskiva, som visserligen fyller kravet på ytsikt, men innehåller brännbart material, har av byggnadsstyrelsen accepterats i byggnader med högst 8 våningar som beklädnad på trappplanens — ej trapploppens — undersidor, begränsat i varje plan till en sammanhängande yta av högst ca 10 m².

I här aktuell skolbyggnad skall såväl samlingssal som samtliga klassrum utrymmas genom det gemensamma korridor-trapphuset.

Statens brandsinspektion finner det därför olämpligt att ifrågavarande taktytor beklädas med träullsskivor alldenstund någon begränsning av den sammanhängande ytan med sådan beklädnad enligt uppgift ej är genomförbar. (15.5.1962)

B. Lennmalm

Stationära Pumpaggregat

för

Diesel-, Bensin eller
El.drift

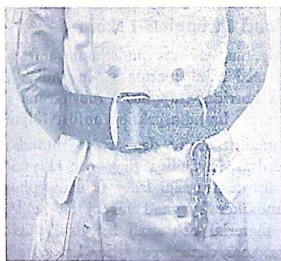
Kapacitet:

2500-6500 lit/min
vid 100 m/vp.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 10174, 10178, 16278

NYHET FRÅN BRISSMANS

**Livbältet som många
länge väntat på**

Detta bälte har ej några påsydda slejfar eller spännen med tornar, inga nitar eller märlor som skär sönder väven. Vårt nya bälte är av Teryleneband som tål 2,5 tons belastning utan att brista, spännet som är PATENTSOKT håller för samma dragning utan minsta glidning. Bältet är reglerbart 25 cm. Bältet kan erhållas med bälthake av lättmetall eller med kedja och karbinhake för brandmän samt med fästring och schackel för takarbeten m. m.

Bältet sändes till påseende utan köptvång.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD

Telefon 133 33

Åtgärder vid oljehaveri

Det har visat sig att okunnigheten om olja och dess skadeverkningar är stor, varigenom skadeverkningarna vid oljehaverier blivit större än nödvändigt. Nedanstående anvisningar gör innsatser på att vara uttömmande, men torde, om de tillämpas rätt, kunna förhindra en skadas utbredning.

Så snart de första åtgärderna vidtagits bör ett företag med erfarenhet av oljeskador tillkallas.

1. Markskada

Då utrunnen olja upptäcks på markområde, skall som första åtgärd läckageplatsen spåras och isoleras. Därefter skall markens beskaffenhet undersökas.

Är markbeskaffenheten sådan, att man ej behöver befara nedsug och spridning av oljan skall ett avgränsande dike schaktas med fall från läckageplatsen. Om man lyckats avgränsa oljesamlingen på detta sätt uppsamlas oljan i schakten.

Sugs oljan däremot ned i marken och sprider sig där måste speciella åtgärder komma till användning. Den säkraste metoden torde vara att skapa ett övertryck i marklagren medelst tryckspett och därefter använda destruktionsmedel för att med hjälp av dessa transportera oljan till på förhand upptagen länsplats, där betryggande avläsningsanordningar placerats.

Om den olja som läckt ut är tjockolja torde det bästa sättet vara att manuellt undanskaffa de förorenade jordmassorna. Är exempelvis en gårdsplan lagd med sten eller betong måste den rengöras med destruktionsmedel. Om detta ej göres kommer oljan vid värme att svettas upp till ytan, där den kan förorsaka skador exempelvis genom halkningsolyckor, genom spridning i marken och nedsmutsning av angränsande lokaler, genom upplösning av gummitföremål och inte minst genom stark lukt. Finns dräneringssystem föreligger risk att oljan söker sig till detta och sedan transporteras i dräneringen för att så småningom komma ut i vattendrag eller in i reningsverk.

Som förebyggande åtgärd mot markskador på djupet bör alla ledningar, som förbinder

oljesamlingar med förbrukare noggrant och fortlöpande kontrolleras. Läckage som upptäckts måste omedelbart tätas. Fördelaktigast är om oljeledningarna kan ligga som ledningar ovan jord varvid skador lättare upptäcks i tid. Det är mycket vanligt, och stora skador förorsakas av oljeledningar under vägar med tung trafik. Vid tjalfskjutningar eller onormal belastning brister ledningen och oljan rinner ut i marken. En sådan skada upptäcks i regel ej förrän oljeförbrukningen verkar onormalt hög. Finns däremot inte noggranna kalkyler över oljeförbrukningen kan omfattande skador anställas.

Man måste komma ihåg att vid oljeutsläpp i marken kan skador även uppstå på vattentäkter och på grundvatten. Ett oljeläckage måste därför följas upp och orsaken spåras. Oljan har som bekant den egenskapen att den vandrar mycket långa vägar med yt- och grundvatten. Infektionsrisk av nu nämnt slag finns därför alltid även vid små oljeutsläpp.

2. Vattenskada

Har marklagren på läckageplatsen stor genomsläpplighet måste avgränsningar göras vid dagvattenledningarnas utlopp i vattendraget och invid stensatt kaj, om sådan skulle förekomma. Avgränsningarna göres lättast med halm, som knopas i en lina, så att den bildar en sammanhängande vall, där den utströmmande oljan kan vidhäfta. Även länsor av plank kan användas, men man måste då se till att länsan ligger minst 30 cm under vattenytan. I starkt strömmande vattendrag måste ett flertal länsor placeras efter varandra. Framför länsorna lägges en stor halm-bädd. När sedan halmen blivit helt genomdränkt med olja drages den upp på stranden och ny halm lägges ut i vattnet framför länsan.

Upptäcktes olja på vattnet skall den omedelbart inringas och isoleras. Detta tillgår på så sätt att en ensam sammanhängande oljefläck antingen med hjälp av vattenstrålar tvingas till en i förväg iordningsställd uppsamlingsplats eller också att en halm-läns på lina lägges ut runt fläcken, som sedan försiktigt bogseras

Har Ni prenumererat? Gör det annars SNARAST!

till uppsamlingsplatsen. Rikligt med halm måste användas. Man vinner därigenom vid eventuellt läckage från länsan att oljan vidhäftar och lätt kan återuppsamlas. Samtidigt med dessa arbeten pågår skall orsaken till läckaget fastställas och den utrunna oljan om möjligt isoleras.

Om olja genom ledningssystem rinner ut i vatten skall systemet, efter det att läckaget är isolerat, rengöras på följande sätt:

Ledningen genomspolas med så kraftiga vattenstrålar att kraftig friktion mot väggarna erhålles. Den löst sittande oljan piskas bort och transporteras till rörögat. Ledningen skall därefter helt avstängas och fyllas med vatten och oljelösande destruktionsmedel. Blandningen får stå ca 30 minuter, varefter en förnyad kraftig genomspolning utföres. Om det visar sig att mycket stora oljemängder lösts upp måste operationen upprepas. Om ledningen är lång sker avstängning vid befintliga rensbrunnar.

I de fall oljan trängt genom marklager och ut i strandkanter måste oljan från läckageplatsen och mot stranden tryckas bort. Den olja som häftar vid kajer, stränder, båtar etc

tvättas med destruktionsmedel. Är vattendraget ömtåligt, exempelvis en sluten sjö med risk för skador på fågel, fisk eller annan fauna och flora, måste sådana destruktionsmedel användas att en helemulgering icke sker. Koncentrationen av emulgator måste alltid doseras så att man erhåller en halvemulsion, som kan spolas ut och fångas upp. Helemulgering får endast ske i öppna havet eller i stora, mycket starkt strömmande vattendrag. Vattenlösliga destruktionsmedel bör om möjligt användas.

Föreligger utsläpp av tjockolja, som har stor vidhäftningsförmåga, löper man alltid risk för att oljan avger en tunn film, som lätt sprids på vattenytan. Denna film kan, om den har tillräckligt stor omfattning, ha till följd att faunan och floran går under. Sönderslagning av filmen bör därför ske.

När det gäller oljeutsläpp i vattendrag blir det i regel mycket kostsamt att omhändertaga och oskadliggöra den utläckta oljan. Finns dessutom ett flertal strand- eller båtägare kan de mest skiftande krav framställas.

3. Byggnadsskada

Oljan söker sig företrädesvis ned efter husgrunder eller murar. Vid sådana platser finns

NY BÄTTRE PRESENNINGSTYP täcker allt - överallt - i alla väder

7 starka plus för Griffolyn — den nya, patentsökta presenningstypen, tillverkad av dubbla polyetenfolier, armerad med nylontrådar:

- väger 10 gånger mindre än en vanlig presenning
- är betydligt billigare
- ruttnar inte
- är starkare och smidigare
- enormt rivsäker
- tål kyla och värme
- har lång livslängd

Griffolyn vävfolie har under 5 år hårdtestats i USA.

TILLVERKARE:

AB EHRNBERG PRODUKTER

SIMRISHAMN Tel. 0414/11810

HUVUDFÖRSÄLJARE: **BÖNNELYCHE & THURÖE AB**

MALMO Tel. 040/73150

GRIFFOLYN®

vävfolie

Den nya oljeförordningen,

dvs förordningen om brandfarliga varor, var föremål för omnämnande här i förra numret (sid 269). Efter tidskriftens pressläggning nådde oss följande tillkännagivande:

"Kraftträdandet den 1 januari 1963 av den förordning om brandfarliga varor (SFS 1961:568), vilken ersätter förordningen om eldfarliga oljor (SFS 1921:876), innebär ett stort behov av information bl a för de befattningshavare inom det kommunala brandförsvaret, vilka skall handlägga ärenden reglerade av förordningen.

Denna information avses inledas med en central kurs genomförd av Statens Brandskola i samarbete med Svenska Brandkärnans Riksförbund, Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandbefälets Riksförbund. Avsikten är att den centrala kursen skall följas av regionalt genomförda informationskurser i ämnet anordnade av nämnda organisationer.

Förutsättningar för att genomföra denna informationsverksamhet saknas emellertid så länge icke tillämpningsföreskrifterna till den nya förordningen föreligger. Så snart klarhet vunnits om när dessa kan finnas tillgängliga kommer vidare meddelande att utgå om informationskurserna rörande lagstiftningen om brandfarliga varor.

Stockholm den 10 oktober 1962

Statens Brandskola, Svenska Brandkärnans Riksförbund, Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandbefälets Riksförbund."

ofta lösa fyllnadsmassor, som lätt släpper igenom oljan. Om oljan får ligga kvar löser den upp grundisoleringen och efter en tid tränger den genom betongen.

Har oljan — vilket är ytterst vanligt — runnit in under byggnadens källarplan användes samma metod för oljans borttagande som beskrivits under "markskada".

Olja i betong, puts eller tegel utväxtas med destruktionsmedel, varvid olika typer av rengöringsmedel användes. De tillföres ytorna allt efter det djup på vilket olja inträngt och den skadade porens beskaffenhet.

4. Beredskap

Som beredskap på de platser där risk finns för oljeläckage skall nedanstående material alltid finnas tillgängligt:

Markskada:

Spadar
Skyfflar

Länsbrandinspektörerna,

i landet samlades under dagarna den 23—25 oktober i år på Rosersbergs slott på kallelse av riksbrandinspektören.

Som sig bör i denna och det svenska civilförsvarets högberg — se omslagsbilden — började länsbrandinspektörmötet med informationer och diskussioner kring civilförsvarsfrågor. Under den bästa stämning avlöpte mötets första dag, medan många för det fortsatta samarbetet värdefulla kontakter knöts mellan de mera framträdande målsmännen för landets civilförsvår och brandförsvår.

Nästa dag ägnades helt åt diskussioner kring det *förslag* till exempel på brandordningar anpassade efter den nya brandlagstiftningen, som riksbrandinspektören låtit utarbeta. Helt naturligt blev det långa och ingående diskussioner kring det föreliggande förslaget, som snart kan beräknas föreligga i reviderat skick. Och så blir det för kommunerna runt om i landet, att med ledning av dessa exempel utarbeta nya brandordningar. Och det gäller alltså *alla* kommuner i landet.

De omfattande diskussionerna kring exemplen på brandordningar fortsatte även under mötets tredje dag, då i övrigt några timmar var anslagna för diskussioner kring den nya förordningen angående brandfarliga varor. Största intresset tilldrog sig därvid vad den kommande tillämpningskungörelsen till förordningen kan beräknas inrymma för nyheter.

Det var alltså stora och viktiga frågor, som behandlades under detta möte, som riksbrandinspektören och hans medhjälpare har all heder av.

Ek.

Spett

Vattenslang

Skottkärra

Läns pump (Motordriven och alltså oberoende av strömavbrott)

Halm

Vattenskada:

Halm i balar (Erfordras i stor mängd)

Lina, ca 300 m

Grepär

Räfsor

Skottkärra

Motorpump

Tryckslang 1½", ca 30 m med spolmunstycke

Destruktionsmedel:

Då olika skador kräver olika destruktionsmedel kan företag med erfarenhet av oljeskador i förekommande fall ge anvisning på typ och leverantör av sådana.

Stig Larsson

Minnen

När jag lärde mig krypa i rökfyllt rum

Jag var vid den tiden 21 år och t f förste styrman på göteborgsångaren James J. Dickson. Vi låg förtöjda i docka i Le Havre, och mellan oss och kajen låg ett stort segelfartyg. Det var middagsrast och allt så lugnt. Men plötligt skreks det vida omkring. "Det brinner på seglaren. Det skriker barn i kajutan. Hjälp, hjälp." "Det brinner" ljud om och om igen, liksom också "kalla på brandkären".

Jag rusade ut på däck, fick upp visselpipan, kallade matroserna ut på däck och gav dem order att rulla ut brandslang över till seglaren. Och maskinbefälet fick order att sätta igång brandpumparna. Jag högg en brandyxa och åntrade före över till seglaren.

Det brann i salongen. Föräldrarna var väl i land, ty dörren var låst, och därinne skrek de arma barnen.

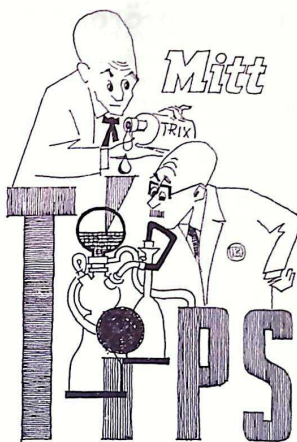
Med ett par kraftiga yxhugg slets dörren upp. Ur dörröppningen vältrade rök och hetta och kastade mig baklänges flera meter.

Mina käcka matrosar hade just nått fram med den första vattenslangen. Det var då jag fattade mitt beslut, föga anande att det gällde framtiden. Jag fick inte överge barnen. Jag gav order om vatten på mig och kastade mig raklång framåt och ålade mig fram på golvet och fick fatt på barnen — en flicka och en pojke. Med matrosernas och slangens hjälp lyckades jag släpa ut de små. De var brända, men lagom hade brandkären kommit fram. De blev förda till sjukhus och elden släcktes.

Svenska generalkonsuln hade från kajen åsett det hela. När fartyget kom till Göteborg blev jag rikligen lyckönskad av Götabolagens rederi, ty generalkonsuln i Le Havre hade meddelat att Kylberg tilldelats guldmedalj för räddning av tvenne barn vid eldsvåda. Det är naturligt att detta glädde mig då. Men hör och häpna: Över 50 år ha flytt, och jag har ännu inte fått medaljen i min hand!

Men det enda sättet att utan hjälpmedel ingripa i farans stund har jag sökt lära många tusen ungdomar samt alla dem jag fått tillfälle påverka.

Furukullberg

Tömning av luft i tryckslang

Alltmer vinner den innerbelagda slangen i brandkårens tjänst terräng, men den har dock en nackdel vid packning i väskor och korgar därest luften i densamma icke utsuges. I handeln finnes nu sugpumpar för detta ändamål men för dem som icke inneha dylik lämnas här ett användbart tips.

Vid packning av slangen: sätt en gummikork i den ända av slangen som först nedlägges i väskan eller korgen och anslut den andra till frontpumpens eller motorsprutans sugsida. Starta pumpen och evakuerar på vanligt sätt varvid luften i slangen töms. När korgen eller väskan är packad borttages gummikorken.

R. Broström

Statens Brandskola

Byggnadsutredning

Kungl Maj:t har i brev den 12 oktober i år uppdragit åt byggnadsstyrelsen att "i samråd med styrelsen för statens brandskola verkställa utredning av frågan om lämplig lokalisering av nybyggnad inom Stockholmsområdet för statens brandskola samt att till Kungl Maj:t senast den 1 januari 1963 inkomma med förslag till byggnadsprogram".

Lokalfrågan för statens brandskola synes med andra ord nu stå inför sin lösning.

Brandmästare

En befattning som brandmästare vid Nyköpings stads brandkår kungöres härmed till ansökan ledig, befattningen skall tillträdas den 1/1 1963 eller å tid enligt överenskommelse.

Kompetensfordran: Brandmästarekurs kat. I vid Statens Brandskola.

Befattningen är placerad i Lönegrad 15, sökande som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare likvärdig tjänst skall göra framställning härom i ansökan.

Beklädnad utgår enligt gällande avtal.

Befattningshavaren är skyldig att bebo tjänstebostad om sådan anvisas, vidare är han skyldig att ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i gällande tjänste- och pensionsreglemente samt utfärdade instruktioner jämte ändringar däri som kan bli fastställda.

Till brandstyrelsen ställd ansökan jämte de handlingar sökande önskar åberopa skall vara brandchefen tillhanda senast den 30/11 1962.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen eller vice brandchefen, tel. 0155/175 95.

Nyköping den 18 oktober 1962

Brandstyrelsen

En ordinarie befattning som

Brandmästare

tillika vice brandchef är till ansökan ledig vid Eksjö stads Brandkår.

Kompetensvillkor: Brandmästarekurs kat. I.

Lön utgår enligt central överenskommelse.

Beklädnadsersättning 528:— kronor per år.

Befattningshavare är skyldig att bebo anvisad tjänstebostad om 3 rum och kök samt därför erlagga fastställd hyra.

Befattningen tillträdes snarast möjligt.

Sökande som önskar tillgodoräkna sig ålders- tillägg skall ange detta i ansökan.

Friskintyg skall lämnas vid anfordran.

Till Brandstyrelsen i Eksjö ställd ansökan skall jämte åldersintyg, styrkt meritförteckning och övriga handlingar, som sökande önskar åberopa, vara brandchefen i Eksjö tillhanda senast den 28 november 1962.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. 0381/120 77.

Eksjö i oktober 1962

Brandstyrelsen

SANDVIKENS STAD

kungör härmed ordinarie befattningen som

brandförman

vid Sandvikens stads brandkår till ansökan ledig.

Begynnelselön 16.824:— och slutlön 19.932:— (lönegrad 13). Kvalificerad sökande vid den egna kåren finnes icke.

Utförlig kungörelse är anslagen i Stadshuset. Närmare upplysningar genom Brandchefen telefon Sandviken 026/550 58.

Ansökan ingives senast 3/12 1962 till Drätselkammaren, SANDVIKEN.

Tre befattningar

som ordinarie brandmän

vid Västerås stads brandförsvar

är till ansökan lediga fr. o. m. 1/1 1963.

Minst 4 års praktik vid yrkesbrandkår erfordras.

Ansökningshandlingar skola vara inlämnade till Brandchefen senast den 1/12 1962.

Brandstyrelsen

Notiser

Fönster i branddörrar och hissdörrar

Viss oklarhet har förelagat beträffande konstruktion och storlek av fönster i branddörrar och hissdörrar. Statens Provvningsanstalt har i avsikt att klarlägga frågan lämnat följande meddelande den 24/9 1962.

I Statens Provvningsanstalts cirkulär 35 är bl.a. medtaget en förteckning över brandtekniskt klassificerade brand- och hissdörrar. Klassificerade dörrar är försedda med märke, angivande tillverkare och brandteknisk klass. Fönster får under vissa förutsättningar finnas i brandtekniskt klassificerade brand- och hissdörrar. Enär viss tveksamhet synes föreligga, på vad sätt dessa fönster skall utformas, vill provvningsanstalten härmed meddela följande förtydligande:

Fönster får finnas i brandtekniskt klassificerade brand- och hissdörrar under förutsättning, att det icke göres större än 9 dm² och med max dagmått: bredd 140 mm, höjd 685 mm, samt att der förses med rutor av minst 6 mm tjockt, rutarmerat trädglas, som lägges i fals och fästes med ställist eller på annat av provvningsanstalten godkänt sätt.

I branddörrar skall fönstret bestå av dubbla trädglasrutor.

I hissdörrar godtages enkel trädglasruta.

Dörrar, vilka är utförda med större fönster än vad som ovan sagts, eller med rutor av vanligt glas eller med enkelarmerat glas, är icke godkända av Statens Provvningsanstalt.

B. L.

Brandskadorna

hittills i år ligger omkring 8,5 miljoner kronor över fjolårets för samma tid. De uppgår till 88,5 miljoner kronor.

Under augusti vållades bränder för sex miljoner kronor vilket var sju miljoner mindre än för samma månad i fjol. Sju storbränder med skador för över 100.000 kronor inträffade under augusti men ingen av dessa medförde skador som översteg en halv miljon kronor. (Ur Försäkringstidningen nr 6/62)

Referaten

från innevarande års kongress "Brandförsvarsforum 1962" har samlats i ett inbunden kompendium i A 4, som nu föreligger färdigt. Priset är 11:90 kr/ex och rekvisition kan ske hos Svenska Brandbefällets Riksförbund, Malmö 2.

Statens Provvningsanstalt

Förteckning över godkända handbrandsläckare,

utgiven i oktober 1962, föreligger i cirkulär nr 18. Förteckning över handbrandsläckare för användning i nöjesbåtar återfinns i cirkulär 18 B: 1962, utgiven i juli 1962.

Bemärkelsedagar

60 år

12/11 Brenne, J. H. I., brandmästare, Östersund.

50 år

17/11 Bjelkeholm, J. H., brandmästare, Göteborg.

Vi saxa:

— NY TID — Tisdagen den 9 okt 1962

Självsläckande eld i Chalmers Kemicum

EN ELDSVADA med självsläckning inträffade på måndagen vid 16-tiden på kemiska avd vid Chalmers Tekniska Högskola, Gibraltargatan 5.

När brandkåren kom till platsen upptäcktes rök från källarvåningen vattenstråle sköt ut och släckte beroende på att en strömförande kabel hade slitts av och framkallat en ljusbåge som antände en vägg vilken kolades. Ljusbågen brände sedan hål på en plastslang och en vattenstråle sköt ut och släckte eldsvidan. Det enda brandämnet behövde göra var att med röksgare befria källarplanet från rök.

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund

Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8: — kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex = 7: — kr/år. (Likvid sändes till Brandkårstidskrift, Jakobsg 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonsbeställning: Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Tel 010/10 50 25.

OBS! Annonsmanuskript måste vara inkomna senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.

Särtryck ur Brandkärstidskrift:

Nr 12/1952	BRANDSLÄCKNING I OLJEHAMNAR
av N. Grönvall	kr 0:50
11—12/1955	SVETSNINGSTILLSTAND OCH SÄKERHETSBESTÄM-
MELSER VID OLJUPPLAG OCH LIKANDE
av A. Billberg	kr 0:50
4—6/1959	OM RADIOAKTIVITETEN
av P.-O. Fägerholt	kr 1:—
9/1959	OPERATIONSANALYS PÅ BRANDFÖRSVARETS
OMRÅDE
av C. G. Källner	kr 1:—
1959—1960	VI SKALL BYGGA EN BRANDSTATION
av I. Strömdahl	kr 2:—
3—5/1960	GASOL OCH RISKERNA VID DESS HANDHAVANDE
av A. Billberg	kr 1:—
6—8/1960	BRAND I OLJECISTERNER
av U. Arild	kr 1:—
11—12/1961	BRANDKÄRERNA OCH LIVRÄDDNINGEN
av S. Fritzell	kr 1:—

Porto + varuskatt tillkommer

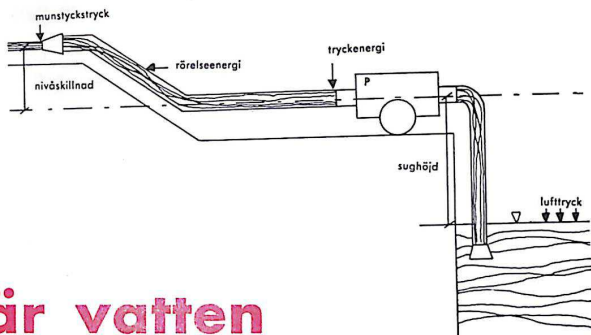
SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Telefon 010/21 36 06
Postgiro 48 70

BILDBAND med FÄRG och BROSCHYR i SVART

När vatten transporteras.....

"Men..."

Bandet skulle dock icke täcka föreliggande krav på lättfattlighet om det inte kompletterades med ett texthäfte med enkel, förklarande text. Och det är vad som också finns.

Texthäfte har utformats som en 32-sidig publikation — en broschyr — ...” skriver Ek i Brandkårstidskrift.

Pris bildband i färg 25 bilder kr 46:—
illustrerad broschyr kr 2:50

SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Telefon 010/2136 06
Postgiro 48 70

Använd beställningslista i nr 10!

Ystad 1962, AB Ystads Centraltryckeri
Universitetsbiblioteket

23.FEB 1963

LUND